

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľa: **Slovenský pozemkový fond Bratislava, Regionálny odbor Nitra, Za hydrocentrálou č. 6, Nitra**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nitre**, Štefánikova trieda č. 88, N., za účasti A., bytom v B., zastúpenej Ing. V., bytom v N.N., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 13. júna 2006 č. 2006/00354-275/04-R-II, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 13Sp 15/2006-38 zo dňa 5. októbra 2006, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 13Sp 15/2006-38 zo dňa 5. októbra 2006 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 13. júna 2006 č. 2006/00354-275/04-R-II **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

O dôvodnenie:

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol podľa § 5 ods.2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona

č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov / ďalej len reštitučný zákon/ tak, že oprávnená osoba spĺňa podmienky § 3 ods.2 písm. a/ reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v katastrálnom území P. zapísané v pkn. vložka č. X., ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe Upovedomenia poverenictva pôdohospodárskej a pozemkovej reformy č. 6867/48 –I/B zo dňa 28.4.1948 a to podľa § 1 písm. d/ ods.1, Nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Zb. SNR, ktorým boli pôvodnému vlastníkovi E. (starej matky oprávnenej osoby) skonfiškované všetky poľnohospodárske nehnuteľnosti. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho dospel k názoru, že v konaní bolo preukázané, že oprávnená osoba si uplatnila nárok podľa reštitučného zákona v zákonom ustanovenej L. na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v kat. úz. N. zapísané v pkn. vl.č. X., X., v podiele 1/1, druh pozemkov poľnohospodárska pôda, kat.úz. L. v pkn. vl.č. X. a X. v podiele 1/1, druh pozemkov poľnohospodárska pôda a v kat.úz. Ž. v pkn. vl.č. X. v podiele 1/1, poľnohospodárska pôda, lesy a lúky. Pôvodným vlastníkom žiadaných nehnuteľností bola E. rod. K., ktorá nehnuteľnosti nadobudla od pôvodného vlastníka A. dňa 23.12.1946. E.E. zomrela dňa X. a dedičkou po nej sa stala na základe závetu žiadateľka- oprávnená osoba. Súd prvého stupňa sa stotožnil s právnym záverom odporcu a s jeho dôvodmi uvedenými v preskúmanom rozhodnutí. Aj podľa názoru krajského súdu žiadateľka preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ako závetná dedička po pôvodnej vlastníčke nehnuteľností, ako aj, že v konaní bolo preukázané, že nehnuteľnosti prešli na štát na základe konfiškácie podľa nariadenia č. 104/1946 Zb. SNR v platnom znení. Rozhodovanie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil podľa § 250l ods.2 O.s.p. v spojení s § 142 ods.1.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Namietal nesprávny postup súdu prvého stupňa, keď potvrdil rozhodnutie odporcu, ktorým bola priznaná náhrada za nehnuteľnosti, pretože k tým istým nehnuteľnostiam bolo priznané vlastníctvo oprávneným osobám Ing. T. a spol. na základe právoplatných rozhodnutí bývalým Pozemkovým úradom v Nitre podľa zákona č. 229/1991Zb. v platnom znení o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len zákon o pôde). Konštatoval, že podľa zápisu v pozemkovej knihe prešlo vlastnícke právo A. v roku 1944 na Slovenský štát v zmysle zákona č. 148/1943 sl.z., ktorý prechod nie je podľa § 3 reštitučného zákona reštitučným titulom, a preto ani nie je dôvodom na navrátenie vlastníctva, keďže rozhodujúcim obdobím na priznanie reštitučného nároku podľa § 2 tohto zákona je obdobie od 25.2.1948 do 1.1.1990, z ktorých dôvodov A., a ani E. ako právni predchodcovia A., nespĺňali podmienky na navrátenie vlastníctva podľa §§ 2 a 3 reštitučného zákona.

Odporca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

V zmysle ust. § 1 písm. a, b/ reštitučného zákona tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria
a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
b) lesný pôdny fond.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady podľa ustanovení reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods.1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods.1,2, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe /od 25.2.1948 do 1.1.1990/ na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods.1,2,3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods.1 / do 31.12.2004/ a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods.1 a žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde.

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 32 ods.1 písm. c/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej

samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovúžil dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol predčasný, z ktorých dôvodov neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že Ing. A. ako oprávnená osoba si uplatnila v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v kat. úz. N. pkn. vl. č. X., X. v podiele 1/1, poľnohospodárska pôda, v kat. úz. L. pkn. vl. č. X. a X., v podiele 1/1, poľnohospodárska pôda, v kat. úz. Ž. pkn. vl.č. X., v podiele 1/1, poľnohospodárska pôda, lesy a lúky, z dôvodu, že žiadané nehnuteľnosti prešli na štát na základe reštitučných titulov ustanovených v § 3 ods. 1 písm. i, p/ ods.2, 3 reštitučného zákona, oprávnenosť osoby preukazovala podľa § 2 ods. 2 dedením po svojej starej matke E., ktorá ich nadobudla po A. Z výpisu pozemkovej knihy vl. č. X. kat. úz. N. vyplýva, že pôvodným vlastníkom nehnuteľností zapísaných v tejto pozemkovoknižnej vložke bol A., ktorému podľa zápisu zo dňa 15.9.1994 vlastníctvo k zapísaným nehnuteľnostiam bolo odňaté a vlastníctvo bolo zapísané v prospech Slovenského štátu - Štátnemu pozemkovému úradu a následne na základe kúpnopredajnej zmluve prevedené do vlastníctva J., E. a J. Dňa 15.6.1948 bolo do pozemkovej knihy zaznamenané zavedenie reštitučného pokračovania podľa § 12 zákona č. 128/1946 Sb.

Z výpisu pozemkovej knihy vl. č. X. kat. úz. N. vyplýva, že vlastníctvo k pozemkom v nej zapísaných svedčilo A., D. a meno nečitateľné K., ktorým podľa zápisu zo dňa 15.9.1994 bolo odňaté vlastníctvo k zapísaným nehnuteľnostiam a bolo vložené Slovenskému štátu - Štátnemu pozemkovému úradu a následne na základe kúpnopredajnej zmluvy boli tieto nehnuteľnosti prevedené do vlastníctva J., E. a J. Dňa 24.7.1948 bolo do pozemkovej knihy zaznamenané zavedenie reštitučného pokračovania podľa § 12 zákona č. 128/1946 Sb.

Podľa zápisu v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. L. vlastníkom nehnuteľností v nej zapísaných bol A. Dňa 5.2.1940 bol uskutočnený zápis v znení, že nehnuteľnosti podliehajú súpisu podľa vládneho nariadenia 147/1939 Sl.z. a následne dňa 16.4.1948 došlo k zápisu v znení, že sa vymazuje poznámka pod B - 3, teda predchádzajúci zápis.

Z výpisu pozemkovej knihy vl. č. X. kat. úz. L. vyplýva, že vlastníckmi nehnuteľností v nej zapísaných boli viaceré fyzické osoby, avšak vlastníctvo právnych predchodcov oprávnenej osoby zo zápisu nevyplýva, taktiež aj v tejto vložke pozemkovej knihy dňa 5.2.1940 bol vykonaný zápis v znení, že označené

nehnutelnosti podliehajú súpisu podľa vládneho nariadenia 147/1939 Sl.z. a následne dňa 16.4.1948 došlo k výmazu predchádzajúceho zápisu.

Z výpisu pozemkovej knihy vl. č. X. kat. úz. Ž. vyplývalo vlastníctvo k nehnuteľnostiam v nej zapísaných A.K. a manž. L. a v záhlaví tejto vložky bol vykonaný zápis „ konfiškované podľa nar. č. 104/1945 Sb.n.SNR.

Zo splnomocnenia zo dňa 23.12.1946 vyplýva, že Á.K. splnomocnil k vykonaniu právneho úkonu svoju neter E.

Z upovedomenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 28. 4.1948 vyplýva, že Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zamietlo odvolanie A. a manž. L. proti rozhodnutiu o konfiškovaní pôdohospodárskeho majetku zo dňa 18.4.1946 č. 8642/IV/46.

Pozemkový úrad v Nitre rozhodnutiami č. 363/92-R-II. zo dňa 17.8.1992, č. 363/92-R-VI zo dňa 13.1.1995, č. 98/11660-363/92-R-II zo dňa 29.9.1998, č. 2000/00089-363/92-R-VIII zo dňa 29.6.2000 a č. 2002/00042-363/92-R-IX zo dňa 4.9.2002 priznal vlastnícke právo oprávneným osobám Ing.T. a Ing. P. okrem iných aj k nehnuteľnostiam zapísaných v pozemkovej knihe vo vl. č. X. kat. úz. N. podľa zákona o pôde.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán si pre svoje rozhodnutie nezadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav a jeho rozhodnutie bolo predčasné. Z doposiaľ vykonaného dokazovania spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti nebolo preukázané, či žiadateľka Ing. A. spĺňa zákonné podmienky oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona, pretože z listinných dôkazov nevyplýva, akým spôsobom stará matka žiadateľky E. nadobudla majetok po pôvodnom vlastníkovi A., keďže vlastnícku listinu nie je možné nahradiť čestným prehlásením. Súčasne správny orgán nevenoval dostatočnú pozornosť preukázaniu vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam, pretože podľa výpisov z pozemkovej knihy vlastníctvo pôvodného vlastníka A. vyplýva len z výpisu pozemkovej knihy vl.č. X. kat. úz. N. a vl.č. X. kat. úz. L., podľa zápisu v pozemkovej knihe vl.č. X. kat. úz. N. sú ako vlastníci zapísaní A., D. a nečitateľné meno K. a podľa zápisu v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. Ž. sú zapísaní ako vlastníci A.K. a manž. L. Z výpisu pozemkovej knihy vl.č. X. kat. úz. L. vlastníctvo právnych predchodcov žiadateľky vôbec nevyplýva, nakoľko v uvedenej vložke sú zapísané ako vlastníci viaceré fyzické osoby, pričom zápis vlastníctva žiadateľkou označených pôvodných vlastníkov v tejto vložke sa nenachádza. Správny orgán sa náležite nezaoberal, či v danom prípade neexistuje prekážka podľa § 1 reštitučného zákona, keďže z predložených listinných dôkazov navrhovateľom vyplýva, že nehnuteľnosti zapísané v pkn. vl. č. X. kat. úz. N. mali byť vydané oprávneným osobám podľa zákona o pôde, resp. im mala byť priznaná náhrada v zmysle §§ 11,15 a 16 zákona o pôde.

Z uvedených dôvodov podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pokiaľ Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil rozhodol vo veci skutkovo nesprávne a v rozpore so zákonom, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa § 246c O.s.p v spojení s § 220 zmenil, rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky účastníkom náhradu trov konania nepriznal podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods.1 a v spojení s § 250k ods.1, pretože navrhovateľ si náhradu trov konania neuplatnil a odporcovi v tomto konaní nevznikol zákonný nárok na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 20. marca 2007

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Kavivanovová Ľubica